

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

Бука Караџића бр. 30, 71123 Источно Сарајево
pof@teol.net +387 57 342 701 www.pof.unssa.rs.ba
+387 57 340 401

Број: 04-289/11
Источно Сарајево, 27.04.2011. године

На основу члана 55. Статута Универзитета у Источно Сарајево, Наставно научно вијеће Факултета, на сједници одржаној 27.04.2011. године донијело је

ПРАВИЛНИК

О ПОСТУПКУ, РАДЊАМА И УСЛОВИМА ЗА ВРШЕЊЕ КОНТРОЛЕ ПЛОДНОСТИ ЗЕМЉИШТА

Члан 1.

Предмет

Овим Правилником се прописује одговорност овлаштене институције за контролу плодности земљишта; поступци при контроли плодности, анализи параметара, стандарди анализе, узимање узорка земљишта за контролу плодности земљишта, информисање о резултатима и препорукама, финансирање и таксе.

Члан 2.

Циљ контроле плодности земљишта

Систем контроле плодности земљишта обавља се с циљем очувања и побољшања физичких, хемијских и биолошких особина и осигурања правилне употребе минералних и органских ђубрива.

Члан 3.

Дефиниције појмова

1. Плодност земљишта је способност земљишта да биљци пружи истовремено, континуирано и оптимално хранлива, воду, ваздух, топлоту и медиј за укорјењивање;
2. Плодни и потенцијално плодни слој земљишта обухвата оранични и подоранични слој земљишта који се карактерише квалитетним физичко-хемијским и биолошким особинама;

3. Системска контрола плодности земљишта подразумејева скуп мјера којим се обавља утврђивање стања плодности земљишта и израда планова за ђубрење гајених култура како би се уз оптимално ђубрење остварио одговарајући принос, а да при томе не дође до загађења околине;

4. Контрола плодности пољопривредног земљишта обухвата:

- а) узимање узорака земљишта;
- б) рад у лабораторији;
- в) агрохемијску анализу узорака земљишта;
- г) читавање резултата;
- д) анализу добијених вриједности за поједина анализирана својства земљишта и препоруку за ђубрење, а по потреби и препоруку за корекцију анализираних својстава земљишта;
- ђ) друге мјере за побољшање хемијских својстава земљишта.

5. Агрохемијска анализа земљишта обухвата: рН, садржај хумуса, садржај укупног N, садржај физиолошки активног Р и К, те садржај карбоната.

Члан 4.

Сврха

(1) Сврха редовне контроле плодности пољопривредног земљишта је:

- а) Спречавање ненадокнадивог губитка плодног слоја пољопривредног земљишта услед неприкладних пољопривредних пракси и ђубрења;
- б) Помоћ власницима и корисницима пољопривредног земљишта за одрживо очување и повећање продуктивности плодног слоја пољопривредног земљишта (анализа земљишта као основ ђубрења и повећања пољопривредне производње);
- в) Смањење загађености животне средине;
- г) Пружање информације о плодности земљишта за пољопривредно планирање од стране надлежних органа;
- д) Анализа земљишта као основ ђубрења и повећања пољопривредне производње;
- ђ) Подизање свијести о потреби за анализом земљишта међу пољопривредним произвођачима;
- е) Стварање информацијске базе података о својствима земљишта и начину њиховог кориштења

I УЗИМАЊЕ УЗОРАКА

Члан 5.

Узимање узорака за контролу плодности земљишта

За контролу плодности земљишта узимају се просјечни узорци земљишта, а узимају се у раздобљу након жетве или бербе до ђубрења и припреме земљишта за сјетву или садњу наредне културе.

Члан 6.

Упутство за узимање узорака земљишта за контролу плодности

(1) Са површине коју желимо испитати узмемо сондом или ашовом појединачне узорке земљишта са 20-25 равномјерно распоређених мјеста и то са дубине од 0-30 см. Све појединачне узорке земљишта добро измијешамо и на тај начин добијемо просјечни узорак земљишта са те површине.

Количина просјечног узорка је сса 1 kg, а уколико земљишта садржи скелет количина просјечног узорка земљишта треба да буде нешто већа, како би након припреме узорка остало довољно ситног земљишта за анализу. За трајне засаде (воћњаке и винограде) потребно је узети и просјечни узорак земљишта са дубине од 30-60 cm. Узорци земљишта се не смију узимати уз руб парцеле, нити са мјеста гдје је било депоновано ђубриво. Узимање узорака може бити дијагонално или цик-цак.

(2) На ПВЦ врећице са просјечним узорцима земљишта, стављамо етикету на којој треба написати основне податке, а то су: име власника и адреса, локалитет, бр. и/или назив и површина парцеле, дубина са које је узет узорак, назив и ђубрење предусјева и постугнути принос, назив планираног усјева за који се тражи препорука, те датум узимања узорка и др. карактеристичне податке као што су тип и врста претходних култура и тип и врста засађених култура.

(3) Тако опремљени узорци се достављају лабораторији на анализу, а нејасно и непотпуно означени узорци се не примају. Аналитички поступак траје до 20 дана, у зависности од оптерећености лабораторије, а по резултате анализе и препорука за ђубрење се долази лично или се резултати шаљу поштом.

(4) Уколико је површина неуједначена тј. не припада истом типу земљишта, или је јаче нагнута, или већа од 5 ha, узима се више просјечних узорака са сваке карактеристичне плохе или са сваких 5 ha. У ратарској производњи, на једноличним и хомогеним површинама, један просјечан узорак се узима с 3-5 ha површине.

II АНАЛИЗЕ

Члан 7.

Анализа стандардних параметара плодности земљишта

(1) Испитивање се обавља у овлаштеној лабораторији ради одређивања агрохемијских својстава земљишта. Стандардни параметри које треба анализирати за контролу плодности земљишта укључују:

а) Пољопривредно земљиште гдје се гаје културе као на примјер: пшеница, оvas, јечам, кукуруз итд, рН, хумусне материје/органиски азот, К, Р, карбонат;

б) За воћњаке и винограде: рН, хумусне материје/органиски азот, К, Р, карбонат в) Пољопривредно земљиште гдје се гаји поврће: рН, хумусне материје/органиски азот, К, Р, карбонат.

(2) Узорци земљишта допремљени са терена стандардним поступцима се припремају за анализу.

Стандардни параметри које треба анализирати за контролу плодности земљишта укључују: рН мјерен у води и KCl-у, садржај хумуса (%), садржај укупног N(%), садржај физиолошки активног Р и К (mg/100g земљишта), те садржај карбоната.

III ПРЕПОРУКЕ И РЕЗУЛТАТИ

Члан 8.

Препоруке

(1) Препоруке о количинама потребног ђубрења ратарских и повртарских култура израђују се помоћу стандардних метода израчунавања при чему се у обзир узимају подаци о начину кориштења земљишта и резултати анализа узорака земљишта.

(2) За сваки добијени узорак ће се припремити извјештај који садржи анализу земљишта и препоруке за ђубрење, као и следеће информације:

а) Поријекло узорка, датум узимања узорка;

б) Резултати хемијске анализе;

в) Препоруке о ђубрењу и по потреби препоруке за корекцију појединих анализираних својстава земљишта.

(3) Извјештај се треба предати кориснику или власнику пољопривредног земљишта, који је предао узорак земљишта за анализу.

Члан 9.

Одговорне особе за рад у лабораторији

(1) Овим Правилником одређују се особе одговорне за рад лабораторије, како сљеди:

- Стручни сарадник у настави- одговоран за хемијску анализу,
- Наставник или сарадник на ужој научној области Наука о земљишту – одговоран за дистрибуцију узорака и давање стручног мишљења

(2) Декан ће посебним рјешењима одредити одговорне особе за рад лабораторије.

Члан 10.

Финансирање и таксе

Корисник или власник према одредбама овог Правилника је одговоран покрити трошкове узимања узорака земљишта (код узимања више појединачних узорака - сарадник на захтјев корисника иде на терен, док појединачне узорке на анализу доносе корисници услуге) трошкове њихове анализе и трошкове препоруке.

Члан 11.

Саставни дио овог Правилника су: Упутство о узимању узорака за потребе контроле плодности земљишта, Захтјев за лабораторијску анализу земљишног узорка, Образац о пријему земљишног узорка, Образац о препоруци и Цјеновник.

Члан 12.

Након урађених анализа резултати се уносе у Регистар урађених анализа.

Члан 13.

Правилник ступа на снагу даном доношења.

Д Е К А Н

Проф. др Весна Милић